

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

II. De Attributis divinis in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

nem existere, vt existentia ab ea flueret. Tum denique quia si existentia non est de conceptu essentia diuinæ, oportet vt maneat proprius & quidditarius conceptus essentia diuinæ, etiam si eam non concipias actu existentem; quod tamen falsum est, cum sic essentia diuina sit ens merè potentiale, & ab alio ad actualitatem reducibile.

Nota, Patres quando dicunt Deum esse sibi causam essendi, intelligendos esse in sensu negatiuo, vt tantum velint, Deum non esse ab alio, sed ex se habere existentiam. Neque inde colligi debet, existentiam Dei esse veluti proprietatem, ab illius essentia aut realiter, aut virtualiter fluentem.

Dices, illud non est de essentia alterius, quod ab eo per intellectum præscindi potest; at possumus per intellectum præscindere existentiam, ab essentia Dei, quatenus illa se habet per modum abstracti, hæc per modum concreti. *Respondeo*, maiorem esse tantum veram, quando præcisio fit ab intellectu, cum fundamento in re: at nullum est fundamentum, in ipsa essentia diuina, ab ea præscindendi existentiam: cum, posita tali præcisione, nihil remaneat, cui ratio essentia diuinæ competere possit, vt ostensum est.

Neque refert quòd nomine abstracto significemus existentiam Dei, nomine verò concreto illius essentiam: isti enim modi loquendi sumuntur ex nostro imperfecto concipiendi modo, non autem ex re ipsa: cum in Deo nulla sit concretio, seu compositio, sed vnica forma simplicissima, & actus purus nominibus, tam concretis, quàm abstractis respondens.

CAPUT II.

De Attributis diuinis in genere.

RESOLUTIO I. *Attributa diuina non distinguuntur realiter, aut ex natura rei ab essentia Dei,*
et ab

vel inter se.] PRIMA PARS PROBATUR, tum ex summa simplicitate diuinæ essentia, tum ex infinita illius perfectione; non enim esset summè simplex, si attributa realiter ab illa distinguerentur, aut inter se: quia iam plures res ad illius compositionem confluere: neque etiam infinitè perfecta, quia ad complendam suam omnimodam perfectionem, indigeret varijs entitatibus à se realiter distinctis, essetque in potentia ad illas recipiendas. Et de hoc non est difficultas apud Catholicos.

Dices, iuxta modum loquendi Patrum, attributa diuina non dicere ipsam substantiam, & naturam Dei, sed quæ naturæ insunt. *Respondeo*, non esse sensum, attributa in Deo esse accidentia, aut distinguere realiter ab essentia diuina; Patres enim non rarò oppositum affirmant, sed ea à nobis concipi, per modum quædam proprietatum, quæ naturam diuinam circumstant, eamque afficiunt.

Secunda pars, est contra Scotistas, & iisdem rationibus ostenditur. Nam essentia diuina neque esset omnino simplex, neque infinitè perfecta, si attributa ex natura rei ab illa distinguerentur: non quidem omnino simplex, quia componeretur ex pluribus entitatibus à parte rei, & citra mentis operationem distinctis; non etiam infinitè perfecta, si quidem in sua entitate non includeret formaliter perfectiones attributales, quin potius eas excluderet.

Dices 1. attributa diuina non constituere vnum per vnionem, sed per identitatem; adeoque non componere. Verùm hæc euasio gratis conficta est, cum nequeat intelligi, plura à parte rei distincta, non constituere vnum per vnionem, sed per identitatem: Neque hîc exemplum relationum diuinarum est ad propositum; nam quamuis cum natura diuina vnum constituent per identitatem, non tamen ab ea distinguuntur ex natura rei; contra verò vna relatio distinguitur realiter ab alia non tamen cum ea identificatur. At parte attributa diuina distinguuntur
inter

inter se, & ab essentia, ex natura rei; qui ergo fieri potest? ut ex illis, & ex essentia constituatur vnum, non per vnionem, sed per identitatem?

Dices 2. ut essentia diuina sit infinite perfecta, satis esse quod formaliter sit infinita in ratione essentia, & identice in omni genere. Sed *contra* nam iuxta illam responsionem, essentia diuina formaliter spectata, non est simpliciter infinite perfecta, sed tantum secundum quid: quia, ut sic, non continet perfectiones attributorum, quæ sunt simpliciter simplices. Vnde cum Deus, ut Deus, non dicat nisi essentialia Deitatis, quemadmodum homo, ut homo, non dicit nisi essentialia hominis, sequitur Deum, ut Deum, non esse simpliciter infinite perfectum; quod certe admitti non debet, iam ad soluendas varias obiectiones.

Nota 1. quod Deus verè generat per entitatem simplicissimam quæ simul est intellectus, & voluntas: dicitur tamen generare per intellectum, non per voluntatem, quia generat per illam entitatem, non ut habet rationem voluntatis, sed intellectus.

Nota 2. vnum attributum esse magis idem cum seipso, quàm cum alijs, non quidem actu, sed virtute, & ratione: quatenus etsi eadem sit actualis omnium entitas, vnum tamen ab alio distinguitur virtualiter, & ratione ratiocinata; à se autem ratione ratiocinante duntaxat.

Nota 3. non bene colligi distinctionem ex natura rei, inter attributa, ex eo quod similes perfectiones in creatis eo modo distinguuntur: quia quæ sunt dispersa in inferioribus, sunt vnita in superioribus. Neque ex eo quod aliter misericordia aliter iustitia diuina describi solet, tales enim descriptiones formantur ab intellectu nostro, qui ut concipit res, ita eas describit. Quare cum nequeat in hoc statu, Deum clare cognoscere, varios de illius essentia, & attributis conceptus format; & consentaneè ad hos conceptus inadaquatos, aliter Dei essentiam, aliter singula illius attributa describit.

R.E.

RESOLVTIO II. *Attributa diuina non distinguuntur tantum nomine ab essentia, vel inter se, sed etiam virtualiter, seu ratione ratiocinata.*] PRIMA PARS PROBATUR, quia si inter prædicta sola esset nominum distinctio, sequeretur omnia nomina diuina esse synonyma, quod tamen falsum est; quia etsi eandem rem significant, non tamen sub eadem ratione, neque possumus ijs indifferenter vti, ad quamlibet Dei perfectionem significandam.

Secunda pars sufficienter colligi potest ex dictis, ac præterea probatur, quia ex vna parte essentia diuina in sua simplicissima entitate vnitissimè continet varias perfectiones, in creaturis realiter distinctas, ijsque æquivalentes, vnde existit distinctio virtualis: ex alia verò intellectus noster in hoc statu, cum nequeat totum illud obiectum vnico conceptu adæquare, in varios conceptus inadæquatos illud partitur, alio concipiens iustitiam, alio misericordiam; quo ipso censetur constitui inter attributa diuina distinctio rationis, cum fundamento in re.

Nota 1. prædicta intelligi de intellectu viatorum, qui Deum non cognoscunt nisi ex creaturis: si autem sermo sit de beatis, ij attributa diuina non distinguunt per rationem; quia cum clarè cognoscant diuinitatem sicuti est, adeoq; vt planè indistinctam ab attributis, non possunt vnã illius perfectionem ab alia cogitatione præscindere; etsi cognoscant distinctio- nem rationis quam nos de diuinis attributis effingimus.

Nota 2. quòd sicut inter diuina attributa non est distinctio realis, sed virtualis duntaxat; ita inter illa reperiri nõ potest nisi ordo virtualis: quòd fit vt idem ordo virtualis concipi debeat inter ipsas perfectiones diuinas, qui reperiretur inter illas, si distinguerentur realiter; vnde intellectus in Deo ratione præcedit voluntatem, immutabilitas æternitatem, & sic de alijs.

RESOLVTIO III. *Attributa sunt à parte rei de*

conceptu essentia diuina, & vice versa, non tamen respectu intellectus nostri in adæquatè, & explicitè ea concipientis.] **PRIMA PARS PROBATVR**, quia Deus est id quo nihil maius, aut perfectius cogitari potest; ac proinde vt sic, est illimitatus in omni genere perfectionis possibilis. Hoc autem falsum esset, si non contineret essentialiter omnes perfectiones attributales, sed tantum identicè; sic enim non esset essentialiter summè, & infinite perfectus.

Secunda pars suadetur: nam attributum diuinum est ens vel essentialiter finitum, vel essentialiter infinitum; non finitum, quia Deus cum sit infinitus, non constat ex finitis: ergo infinitum, adeoque includens essentialiter omnes perfectiones possibles, & consequenter essentiam diuinam, & reliqua attributa diuina. *Confirmatur*, nam non ex alio capite Deus est essentialiter Deus, quam quia est essentialiter ens à se; atqui quodlibet attributum diuinum est essentialiter ens à se, non ab alio; ergo essentialiter est Deus.

Tertia pars ostenditur, quia illud tantum est de conceptu explicito alicuius rei, quod primariò & explicitè obijcitur intellectui eam concipienti: at dum concipis essentiam diuinam, non illico occurrit distincta cognitio bonitatis, iustitiæ, aliorumque omnium attributorum ipsius, & vice versa cum cogitas de bonitate, aut iustitia diuina, non statim directa, & explicita cogitatione attingis ipsam substantiam Dei, cui talia attributa competunt.

Nota, propositiones in quibus vnum attributum prædicatur de alio, esse veras in sensu formali, formalitate se tenente ex parte obiecti, non autem formalitate se tenente ex parte intellectus in adæquatè concipientes, quia sic vnum distinguitur ab alio; vnde non potest dici, quod intellectus qua intellectus, sit voluntas, aut vt sic, velit: quia iam concipiuntur vt virtualiter, & secundum nostram rationem distincta.

distincta, quomodo vnum non potest prædicari de alio.

RESOLUTIO IV. *Quamuis actualis intellectio à parte rei sit de formali constitutio diuina essentia, non tamen iuxta conceptum nostrum explicatum.*] PATET EX DICTIS: Nam in primis cum attributa omnia communia sint à parte rei de essentia diuinitatis, non magis dubitari potest intellectiōnem actualem ad illius essentiam, & constitutionem intrinsecam spectare, quàm illam inter attributa Dei communia esse annumerandam.

Eò vel maximè quia pro adæquato constitutio alicuius rei, assignari debet id quod præsertim naturam illius explicat: hoc autem præstat respectu Dei, ratio entis à se, seu vndique perfecti & illimitati in omni genere perfectionis possibilis; siquidem illa non tantum ponit in Deo infinitam perfectionem, sed etiam perfectiori modo possibili: quare cum intellectio includatur in tali ente, dubitari non potest, quin à parte rei ad formale Dei constitutum pertineat.

Deinde eum aliqua attributa communia, iuxta explicatum nostrum conceptum, non sint de ratione diuinæ essentia, idem de actuali intellectu affirmandum est: cum par sit ratio: præsertim quia cum à nobis concipiatur per modum actus secundi, ab intellectu diuino elicitum, multò minus esse potest de conceptu explicito diuinitatis, quàm ipse intellectus, aliaque attributa quæ à nobis concipiuntur per modum potentia, & actus primi.

Accedit quod intellectio supponit obiectum in quod fertur, quare cum diuinæ intellectu obiectum sit ipsa essentia diuina, consequenter illa hanc supponit, atque adeò nequit spectare ad intrinsecam constitutionem illius, saltem respectu nostri.

Neque Deo fit iniuria, quòd eum concipiamus per modum substantia intellectiua à se existentis:
hæc

hæc enim est imperfectio nostri intellectus, non ipsius Dei; sicut & quod alia attributa concipiamus per modum proprietatum ab essentia Dei distinctarum.

CAPVT III.

De Simplicitate Dei.

RESOLVTIO I. *Deus non est corporeus, nec compositus ex materia & forma.*] **PRIMA PARS EST** de fide contra Audianos, seu Antropomorphitas, probaturque primò ex Scriptura, quæ docet simpliciter Deum esse spiritum, & indiuisibilem, lucemque habitare inaccessibilem, ex quibus Patres colligunt, Deum esse formaliter incorporeum, vt etiam statutum est in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. referturque in cap. firmiter de summa Trinitate, & fide Catholica.

Probatur 2. quia nullum corpus excogitari potest, quod varijs defectibus non subiaceat, siue quoad conditionem propriæ naturæ & entitatis, quæ est multo imperfectior substantijs spiritualibus; siue quoad modum existendi, nimirum quantitatiue, & in loco determinato; siue quoad vim agendi limitatam ad effectus corporeos, & ad certum spatium: atqui eiusmodi defectus longè alieni sunt à Deo, qui est ens perfectissimum, quo nihil melius, siue quoad naturæ conditionem, siue quoad modum existendi, siue quoad agendi virtutem excogitari potest.

Secunda pars probatur ex iam dictis: materia enim non habet locum nisi in rebus corporeis & quantis: quod si quis Deo gratis affingat materiam aliquam quantitatis expertem, adeoque indiuisibilem quoad partes integrantes, certè talis materia se habebit vt potentia passiuæ respectu formæ, aliàs quo titulo diceretur materia? sicque Deus erit quid compositum ex actu & potentia, adeoque non erit primum ens, quia compositum est posterius partibus componentibus, & ab ijs dependet: nec ens absolutè necessariū, quia